

Fisk- torget

Ett litet projekt – som betyder mycket för sin stad. Fisktorgets upprustning har förstärkt Karlskronas karaktär av vattenstad och gett staden en ny god sida, skriver Thorbjörn Andersson.

TEXT **THORBJÖRN ANDERSSON**
FOTO **ÅKE E:SON LINDMAN**

Karlskrona är en stormaktsstad, en av få svenska städer med barockinslag i stadsplanen. Staden anlades år 1680 av Karl XI och är en av Europas äldsta örlogsstäder. Fortifikationsofficeren Erik Dahlbergh, ansvarig för rikets befästningar, valde platsen noga tillsammans med sin medhjälpare Magnus Stuart. De fann ett optimalt läge för att kunna hålla det militära greppet om Östersjön, med staden belägen delvis på fastlandet, delvis i Blekingearkipelagen. Öarna gav möjligheter att omge örlogsstaden med en gördel av skyddande fortifikationer. År 1998 togs Karlskrona upp på Unescos världsarvslista som det nionde svenska exemplet i ordningen.

Även om den militära närvaron lyckligtvis inte har samma aktualitet längre innebar Dahlberghs val av plats många andra fördelar för skärgårdsstaden Karlskrona. I stadens norra del, med stilig utsikt över Borgmästarfjärden, ligger Fisktorget. Det är en relativt stor plats som en gång har brusat av liv med inkommande fiskebåtar och försäljning av fångsterna från vattnen utanför.

Centralt på platsen stod tidigare saluhallen, uppförd efter ritningar av arkitekten August Strehlnert och invigd år 1904. Ett vykort från 1930 visar den stora byggnaden i nationalromantisk stil.

Karlskronas karaktär av vattenstad har förstärkts och staden har fått en ny godsida.

Saluhallen (riven sedan länge) och Fisktorget anno 1935.

År 1943 "slår Hälsovårdsnämnden till", som det heter i en tidningsartikel. Saluhallen döms ut och rivs 1951.

Efter sig lämnar den ett stort hål och ett relativt stort torg som inte längre har någon funktion. Visserligen har sedan dess turistbåttrafiken ut i skärgården förlagts hit, på flytbryggor som sticker ut i fjärden. På platsen finns också en biljettförsäljningskiosk för båttrafiken. Denna är dock ingen prydnad för platsen.

På 1970-talet placerades också, typiskt för tiden, en flerflig trafikled mellan bebyggelsen och torget. Därmed underströks ytterligare Fisktorget som en tom, avskuren plats utan funktion, vackert belägen ovid vattnet men sorgligt övergiven. Man fick en känsla av att staden inte nådde ner till sitt vatten utan slutade med byggnadsfronten. Resten var trafik och tomrum. Man kan ändå säga så mycket som att det var ett enastående läge för en radikal förbättring.

Ett sådant tillfälle öppnades när det bestämdes att bygga ett hotell nere vid vattnet. Det gav möjlighet att ge Fisktorget ett socialt innehåll och hotellet skulle hjälpa till att befolka platsen. Projektet som invigdes 2011 tar inte hela torget i anspråk men skapar ändå en ny attraktiv plats nere vid vattnet. Det är ett relativt litet projekt som emellertid betyder mycket för sin stad. Karlskronas karaktär av vattenstad har förstärkts och staden har fått en ny godsida.

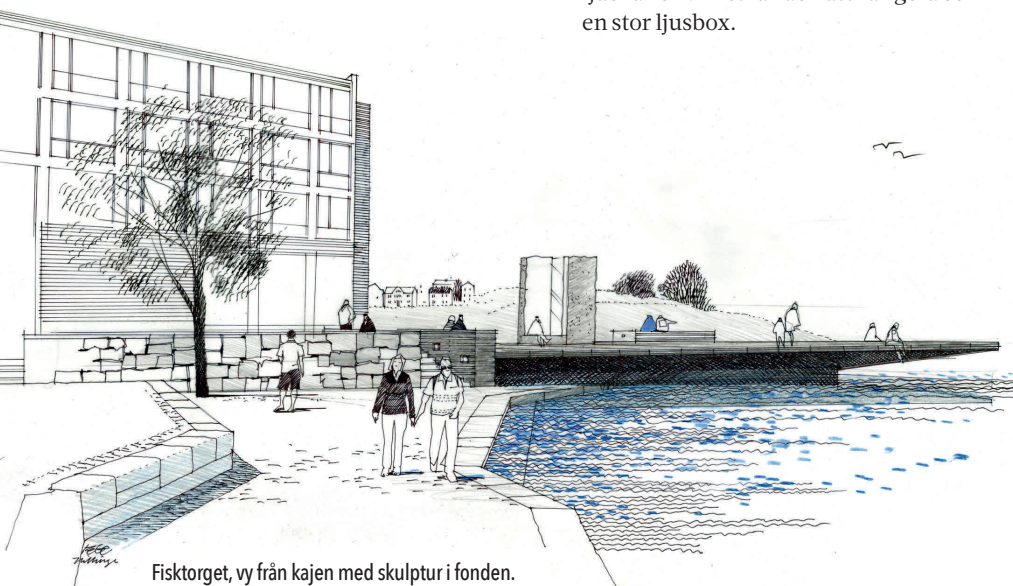
En del av nivåskillnaden tas upp med en mur av råkålade granitblock, så kallad kvadermur.

Projektet är en del trä och en del sten. Trädelen är ett soldäck i L-form som hänger över vattnet. På däckets finns ett sittpodium som ytterligare skjuter ut över Borgmästarfjärden. Stendelen är ett trappmontage som tar upp en nivåskillnad och dessutom skapar en skyddad sittmiljö. Trappan är dessutom utdragen i långa löp vilket gör att hotellet kommer att stå som på en plint bakom en rad ginnala-lönnar, med torget på en lite skyddad, lägre nivå. Tidigare var detta bara en slänt.

Ljussättningen har fått särskild uppmärksamhet och bland annat har sittpodiet spjälade sidor och invändiga ljuskällor vilket får den att fungera som en stor ljusbox.

Stenanvändningen följer historiska förebilder. Vi har använt begagnad smågatsten som linjeras med flammade hällar av Bjärlövgranit i ett mönster ungefär som man gör i Göteborg. En del av nivåskillnaden tas upp med en mur, som består av råkålade granitstycken, en så kallad kvadermur. Den är mycket rustik och skapar kontrast mot träsnickerierna. Platsen kröns av en skulptur med titeln Bleke, gjord av konstnären Pål Svensson. Den består av två 3,5 meter höga diabas-stycken som mellan sig håller ett laminerat glas med en abstraherad bild från skärgården.

Tanken med platsen och skulpturens gestaltning har varit att skapa en plats som lockar folk att stanna till. Det har funnits starka landskapliga värden att gå på. Vi har försökt regissera en plats som vill vara ett möte mellan staden och skärgården. ■

Fisktorget, vy från kajen med skulptur i fonden.

Projekt: Fisktorget, Karlskrona.

Landskapsarkitekt: Thorbjörn Andersson (ansvarig), PeGe Hillinge, Andreas Johansson, Sweco arkitekter.

Ljussättning: Alexander Cederroth, Black Ljusdesign.

Konstnär: Pål Svensson.

Byggherre: Karlskrona kommun genom Jan-Anders Glantz.

Stenleverantör: Naturstenskompaniet.

